ตลาดทุนดิจิทัล
วางรากฐานรองรับนวัตกรรมทางการเงิน

(เผยแพร่เมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2569)

โดย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.)

ปัจจุบันเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทและกำลังเปลี่ยนรูปแบบการระดมทุน การซื้อขาย ผลิตภัณฑ์การลงทุนรูปแบบใหม่ และการลงทุนทั่วโลก การเดินหน้าพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของตลาดทุนไทยให้รองรับการเปลี่ยนแปลงนี้ถือเป็นภารกิจที่สำคัญประการหนึ่งของ ก.ล.ต. ทั้งด้านการผลักดันกฎหมายหลักทรัพย์อิเล็กทรอนิกส์ การออกหลักเกณฑ์รองรับ Crypto ETF และการยกระดับมาตรฐานการดูแลรักษาสินทรัพย์ดิจิทัล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของตลาดทุน

วางรากฐานทางกฎหมายด้วย “หลักทรัพย์อิเล็กทรอนิกส์”

พื้นฐานสำคัญประการหนึ่งของตลาดทุนดิจิทัลคือ การมีกฎหมายรองรับการออกและทำธุรกรรมเกี่ยวกับหลักทรัพย์ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์อย่างครบวงจร ก.ล.ต. จึงผลักดันร่างพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ 9) พ.ศ. ... เพื่อรองรับการออก การถือครอง การโอน และการใช้สิทธิในหลักทรัพย์ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ หรือที่เรียกว่า “หลักทรัพย์อิเล็กทรอนิกส์” (Digital Securities)

หลักทรัพย์อิเล็กทรอนิกส์ในที่นี้ หมายถึง หลักทรัพย์ที่ออกในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยสามารถบันทึกข้อมูล โอน และวางเป็นหลักประกันผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ได้ ที่ไม่จำเป็นต้องออกใบหลักทรัพย์ตั้งแต่ต้น ทั้งนี้ **ไม่ใช่การสร้างสินทรัพย์ดิจิทัลประเภทใหม่ แต่เป็นการปรับรูปแบบการออกและทำธุรกรรมของหลักทรัพย์ที่มีอยู่แล้วตามกฎหมาย** เช่น หุ้น ตราสารหนี้ และหน่วยลงทุน ให้ดำเนินการในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ได้ โดยยังคงอยู่ภายใต้กฎหมายหลักทรัพย์และระบบการกำกับดูแลของตลาดทุนเช่นเดิม

การเปลี่ยนผ่านสู่รูปแบบอิเล็กทรอนิกส์จะช่วยให้กระบวนการออกหลักทรัพย์ การซื้อขาย การโอนเปลี่ยนมือ และการชำระราคา**ทำได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ลดขั้นตอนที่ซ้ำซ้อน ตลอดจนลดต้นทุนและภาระในการจัดเก็บเอกสาร**ของผู้ออกหลักทรัพย์และผู้ประกอบธุรกิจ ขณะเดียวกัน ยังเอื้อให้สามารถพัฒนารูปแบบการเสนอขายที่ช่วยให้ผู้ลงทุนเข้าถึงการลงทุนได้สะดวกขึ้น รวมถึงเพิ่มโอกาสให้ผู้ระดมทุน โดยเฉพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) สามารถเข้าถึงตลาดทุนได้มากขึ้น

นอกจากนี้ การทำธุรกรรมผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ยัง**ช่วยลดความเสี่ยงจากเอกสารสูญหายหรือถูกปลอมแปลง และทำให้การตรวจสอบข้อมูลทำได้สะดวกยิ่งขึ้น** สอดคล้องกับพัฒนาการของเทคโนโลยีทางการเงินและมาตรฐานสากล ซึ่งจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของตลาดทุนไทยในเศรษฐกิจดิจิทัล

ปัจจุบันร่างกฎหมายดังกล่าวได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้ว และอยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณาของกรรมาธิการ สภาผู้แทนราษฎร ซึ่งนับเป็นอีกก้าวสำคัญในการเตรียมความพร้อมให้ตลาดทุนสามารถนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้กับการออกและการถือครองหลักทรัพย์ได้อย่างเหมาะสม รวมถึงเปิดโอกาสให้เกิดการพัฒนารูปแบบการนำสิทธิหรือสินทรัพย์มาแปลงให้อยู่ในรูปดิจิทัล หรือ Tokenization ได้ต่อไป

เพิ่มทางเลือกการลงทุนผ่าน Crypto ETF

นอกจากนี้ หนึ่งในพัฒนาการล่าสุดคือ การออกหลักเกณฑ์รองรับการจัดตั้งและกำกับดูแล Crypto ETF ในประเทศไทย ทำให้ผู้ลงทุนสามารถเข้าถึงสินทรัพย์ดิจิทัล หรือคริปโท โดยไม่ต้องถือคริปโทนั้นโดยตรง แต่เป็นการถือหน่วยลงทุน ในกองทุน Crypto ETF ที่อ้างอิงราคาสินทรัพย์ดิจิทัลที่กองทุน ETF ไปลงทุน

ในระยะแรก Crypto ETF สามารถลงทุนอ้างอิง Bitcoin และ Ethereum และกำหนดให้บริหารในรูปแบบ Passive ETF ซึ่งมุ่งสร้างผลตอบแทนให้สอดคล้องกับการเคลื่อนไหวของราคาคริปโทอ้างอิง โดยการเก็บรักษาสินทรัพย์ดิจิทัลของ Crypto ETF ไม่ว่าจะดำเนินการโดยผู้ดูแลผลประโยชน์เอง หรือโดยตัวแทนเก็บรักษาทรัพย์สิน ต้องดำเนินการโดย DA Custodian ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ ก.ล.ต. นอกจากนี้ ยังไม่อนุญาตให้บริษัทหลักทรัพย์ (บล.) ปล่อยกู้เพื่อซื้อ Crypto ETF เนื่องจากอาจมีราคาผันผวนจนก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อลูกค้า บล. ที่ปล่อยกู้ และตลาดทุนโดยรวม

ด้วยหลักเกณฑ์รองรับการจัดตั้ง Crypto ETF ในประเทศไทย มีผลบังคับใช้เมื่อ 16 ตุลาคม 2569 ขณะนี้จึงยังไม่มีการเสนอขาย Crypto ETF ในประเทศไทย เนื่องจากผู้ประกอบธุรกิจยังอยู่ระหว่างการศึกษาและเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งกองทุนดังกล่าว

เปิดทางสู่ผลิตภัณฑ์การลงทุนที่เชื่อมโยงสินทรัพย์ดิจิทัล

ไม่เพียงแต่ Crypto ETF ในประเทศไทย โดยที่ผ่านมา ก.ล.ต. ได้ทยอยปรับปรุงหลักเกณฑ์เพื่อรองรับให้กองทุนรวมสามารถลงทุนในสินทรัพย์ดิจิทัลได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ภายใต้เงื่อนไขและข้อจำกัดที่กำหนด เช่น กองทุนรวมเพื่อผู้ลงทุนทั่วไป (Retail MF) สามารถลงทุนในคริปโทเคอร์เรนซีได้ทางอ้อมผ่านกองทุนหรือ ETF อื่น ขณะที่กองทุนรวมเพื่อผู้ลงทุนสถาบันหรือผู้ลงทุนรายใหญ่พิเศษ (UI Fund) สามารถลงทุนในคริปโทเคอร์เรนซีได้โดยตรง เป็นต้น สะท้อนให้เห็นถึงการเชื่อมโยงระหว่างสินทรัพย์ดิจิทัลกับกลไกการลงทุนในตลาดทุนที่มีอยู่เดิม

ยกระดับมาตรฐานการดูแลรักษาสินทรัพย์ดิจิทัล

อีกองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญต่อระบบนิเวศสินทรัพย์ดิจิทัล คือการมีระบบดูแลรักษาทรัพย์สินที่มีมาตรฐาน โดยมีหลักเกณฑ์รองรับผู้ให้บริการรับฝากสินทรัพย์ดิจิทัล หรือ DA Custodian ซึ่งทำหน้าที่รับฝากและดูแลรักษาสินทรัพย์ดิจิทัลให้แก่ผู้ลงทุน สถาบันการเงิน และผู้ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้อง

DA Custodian ต้องดำเนินงานตามมาตรฐานในการประกอบธุรกิจที่ต้องมีความพร้อมทั้งด้านฐานะการเงิน ระบบงาน และบุคลากรในการทำหน้าที่ รวมถึงมีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีหรือด้านไซเบอร์ การบริหารจัดการความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในทุกด้านอย่างรัดกุม และการดูแลรักษาทรัพย์สินของลูกค้าที่มั่นคงปลอดภัย ซึ่งจะช่วยยกระดับความน่าเชื่อถือของระบบการดูแลรักษาสินทรัพย์ดิจิทัล

การพัฒนาตลาดทุนดิจิทัลไม่ใช่เพียงการนำเสนอผลิตภัณฑ์การลงทุนรูปแบบใหม่ แต่คือการวางระบบตั้งแต่กฎหมาย โครงสร้างพื้นฐาน การดูแลรักษาสินทรัพย์ ไปจนถึงการบริหารจัดการความเสี่ยง เพื่อให้ตลาดทุนไทยสามารถรองรับนวัตกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างโอกาสแก่ผู้ระดมทุนและผู้ลงทุน พร้อมรักษาความน่าเชื่อถือและคุ้มครองผู้ลงทุนในระยะยาว

****